

**Programma dzimumu līdztiesības īstenošanai 2005.-2006.gadam
(informatīvā daļa)**

Saturs

1. Programmas sasaiste ar valdības un ministrijas prioritātēm un apstiprinātiem politikas dokumentiem.....	3
2. Programmas mērķis un apakšmērķi	4
3. Plānotie programmas makro ietekmes rezultāti, politikas rezultāti un darbības rezultāti	5
Makro ietekmes rezultāti	5
Programmas politikas rezultāti.....	5
Programmas darbības rezultāti	6
Rezultatīvie sasniegumu rādītāji.....	6
4. Galvenie uzdevumi programmas rezultātu sasniegšanai	7
4.1. Apakšmērķis - Dzimumu līdztiesības principam atbilstošu priekšstatu par sieviešu un vīriešu lomām darbā un sadzīvē veidošana visos izglītības sistēmas līmeņos un sabiedrības informētības līmeņa par dzimumu līdztiesības jautājumiem paaugstināšana.....	7
4.2. Apakšmērķis - Piemērotu apstākļu radīšana, lai veicinātu darba un ģimenes dzīves apvienošanu	10
4.3. Apakšmērķis - Dzimumu līdztiesības politikas pārraudzības un novērtēšanas mehānisma pilnveidošana un valsts pārvaldes institūcijās strādājošo izglītošana par dzimumu līdztiesības jautājumiem.....	13
4.4. Apakšmērķis - Sabiedrības un speciālistu informēšana un viņu izpratnes paaugstināšana par vardarbības problēmu, tās atpazīšanu un ar to saistītajiem riskiem	15
5. Uzdevumiem atbilstošs piešķirtā un papildus nepieciešamā finansējuma plānojums.....	19
6. Par uzdevumu izpildi atbildīgās institūcijas	24
7. Atskaitīšanās un novērtēšanas kārtība.....	24

II. INFORMATĪVĀ DAĻA

1. Programmas sasaiste ar valdības un ministrijas prioritātēm un apstiprinātiem politikas dokumentiem

Programmu dzimumu līdztiesības īstenošanai 2005. – 2006.gadam (turpmāk – Programma) izstrādājusi Labklājības ministrijas izveidotā starpministriju koordinācijas darba grupa dzimumu līdztiesības jautājumos, kurā ir iekļauti ministriju, sabiedrisko organizāciju un sociālo partneru pārstāvji.

Programma atbilst Deklarācijā par I.Emša vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību II. prioritātē “Panākt katra Latvijas iedzīvotāja labklājības pieaugumu” izvirzītajam labklājības jomas uzdevumam “*Nodrošināsim dzimumu līdztiesības jautājumu efektīvu, integrētu un koordinētu risināšanu izstrādājot un realizējot programmu dzimumu līdztiesības īstenošanai.*”, un III. prioritātē “Stiprināt demokrātiju, pilsonisko sabiedrību, iedzīvotāju un valsts drošību, tai skaitā izvēršot aktīvu cīņu pret korupciju, kontrabandu un noziedzības pieaugumu” izvirzītajam valsts politikas un pārvaldes jomas uzdevumam “*Pieņemot lēmumus izvērtēsim to sekas uz abu dzimumu līdztiesību, novēršot diskrimināciju, veicinot budžeta līdzekļu efektīvu un mērķtiecību izmantošanu, kā arī izskaužot sociālos un ekonomiskos faktoros, kas kavē tautas attīstību*”, kā arī Labklājības ministrijas darba plāna 2004.gadam 12.punktam “Dzimumu līdztiesības jautājumu efektīva, integrēta un koordinēta risināšana”.

Latvijas valdība, apstiprinot *Koncepciju dzimumu līdztiesības īstenošanai* (16.10.2001, Protokols Nr.50, 21.§.), kuras galvenais mērķis ir veicināt dzimumu līdztiesības jautājumu efektīvu, integrētu un koordinētu risināšanu visos līmeņos, ir apņēmusies veikt nepieciešamos pasākumus, lai panāktu dzimumu līdztiesības principu integrēšanu visās dzīves jomās.

Dzimumu līdztiesības principa integrēšana¹ ir saistošs nosacījums visām ES dalībvalstīm, jo dzimumu līdztiesība ir viens no Eiropas Savienības nodarbinātības un sociālās iekļaušanas politikas mērķiem.

Apņemšanos risināt dzimumu līdztiesības jautājumus Latvijas valdība ir apliecinājusi, dzimumu līdztiesības principu iestrādājot Eiropas Komisijas kopējā deklarācijā par Latvijas nodarbinātības politiku, Nacionālajā nodarbinātības plānā (NNP), Kopējā sociālās iekļaušanās memorandā un Attīstības plānā. Programma ir izstrādāta un pilnībā atbilst minētajos dokumentos noteiktajām prioritātēm.

¹ Dzimumu līdztiesības principa integrēšana (angļu val. - gender mainstreaming) – nozīmē, ka dzimumu līdztiesības princips tiek ņemts vērā izstrādājot, realizējot un izvērtējot politiku, normatīvo aktu projektus un to ietekmi visās sabiedrības dzīves jomās.

Nemot vērā Latvijas Republikas dalību Eiropas Savienībā, sākot ar 2004.gada 1.maiju, valstij jāpilda ES prasības dzimumu līdztiesības un antidiskriminācijas jomā, kas noteiktas vairākās direktīvās², kuras ir vai 2004.gada laikā tiks iestrādātas Latvijas likumdošanā.

Eiropas Savienība ES struktūrfondu līdzekļu apgūšanā periodā no 2004.-2006.gadiem par vienu no trim horizontālajām prioritātēm blakus reģionālajai un informācijas sabiedrības attīstībai ir noteikusi dzimumu līdztiesības principa integrēšanu. Nākamajiem gadiem (līdz 2006.gadam ieskaitot) paralēli katra fonda specifiskajiem mērķiem kā obligāts priekšnosacījums iekļauta arī ilgtermiņa attīstība un vienlīdzīgu iespēju nodrošināšana. Visu ES struktūrfondu programmās jānodrošina dzimumu līdztiesības jautājumu integrēšana un jāparedz kritēriju izstrāde sasniegtā progresa novērtēšanai dzimumu griezumā.

ES struktūrfondu Eiropas Kopienas iniciatīvas EQUAL, kas ir starptautiska sadarbības programma, mērķis ir cīnīties pret visa veida diskrimināciju un nevienlīdzību darba tirgū un atbalstīt sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju iekļaušanos darba dzīvē. Latvija ir izstrādājusi vidēja termiņa projektu (2004.-2006.gads), kur viena no prioritātēm ir vienādo iespēju sievietēm un vīriešiem nodrošināšanas veicināšana.

2002.gada jūlijā ir parakstīts Saprāšanās Memorands starp Latvijas Republikas valdību un Eiropas Kopienas par Latvijas dalību Eiropas Kopienas programmā attiecībā uz Kopienas dzimumu līdztiesības pamatstratēģiju 2001.-2005.gadam, kuras mērķis ir, izvērtējot dzimumu līdztiesības politikas efektivitāti, uzlabot ar dzimumu līdztiesību saistīto jautājumu izpratni un sadarbības tīklu veidošanu Kopienas līmenī.

2. Programmas mērķis un apakšmērķi

Programmas mērķis un apakšmērķi ir noteikti atbilstoši dzimumu līdztiesības principam, kas paredz vienādas tiesības, atbildību un pieeju resursiem.

Programmas **mērķis** – dzimumu līdztiesības īstenošana un dzimumu līdztiesības principa integrēšana visās politikas un sabiedriskās dzīves jomās.

Programmas mērķa sasniegšanai ir nepieciešams izvirzīt šādus **apakšmērķus**:

1. dzimumu līdztiesības principam atbilstošu priekšstatu par sieviešu un vīriešu lomām darbā un sadzīvē veidošana visos izglītības sistēmas līmeņos un sabiedrības informētības līmeņa par dzimumu līdztiesības jautājumiem paaugstināšana;

² PADOMES 1976.gada 9.februāra DIREKTĪVA 76/207/EEK

PADOMES 1997.gada 15.decembra DIREKTĪVA 97/80/EC

PADOMES 2000. gada 29. jūnija DIREKTĪVA 2000/43/EC

PADOMES 2000.gada 27.novembra DIREKTĪVA 2000/78/EC

EIROPAS PARLAMENTA un PADOMES 2002.gada 23.septembra DIREKTĪVA 2002/73/EK, ar kuru groza Padomes DIREKTĪVU 76/207/EEK

2. piemērotu apstākļu radīšana, lai veicinātu darba un ģimenes dzīves apvienošanu;
3. dzimumu līdztiesības politikas pārraudzības un novērtēšanas mehānisma pilnveidošana un valsts pārvaldes institūcijās strādājošo izglītošana par dzimumu līdztiesības principu un tā nozīmi;
4. sabiedrības un speciālistu informēšana un viņu izpratnes paaugstināšana par vardarbības problēmu, tās atpazīšanu un ar to saistītajiem riskiem.

3. Plānotie programmas makro ietekmes rezultāti, politikas rezultāti un darbības rezultāti

Makro ietekmes rezultāti

Programmā izvirzītā mērķa sasniegšana, kā arī veiksmīga uzdevumu īstenošana paaugstinās sabiedrības informētības līmeni par dzimumu līdztiesības jautājumiem un katra indivīda tiesībām netikt diskriminētam un tādējādi veicinās dzimumu līdztiesības principa ieviešanu sabiedrībā.

Kopumā Programmā paredzēto pasākumu īstenošana mazinās visa veida dzimumu diskriminācijas iespējas, kas labvēlīgi ietekmēs sociālekonomisko situāciju un labklājības līmeni valstī.

Programmas politikas rezultāti

Programmas politikas rezultātus veidos pārmaiņas dzimumu līdztiesības jomā, kas tiek plānotas atbilstoši programmā definētajiem apakšmērķiem un rīcības virzieniem:

- Paaugstināts visos izglītības līmeņos iesaistīto dalībnieku un sabiedrības izpratnes līmenis par dzimumu līdztiesības principa nozīmi.
- Radīti priekšnosacījumi ģimenes un darba apvienošanai. Attīstot jaunas bērna aprūpes formas un paplašinot to pieejamību, tiks uzlabotas abu vecāku iespējas apvienot ģimeni un darbu un sekmēta ģimenes labklājība, kā arī veicināta abu vecāku līdzvērtīga līdzdalība bērnu aprūpē un audzināšanā.
- Izveidots stabils pārraudzības un novērtēšanas mehānisms, kas nodrošina elastīgu politikas tālāku attīstību un nepieciešamības gadījumā ļauj novērtēt nepilnības un noteikt nepieciešamās korekcijas. Paaugstināts valsts pārvaldē strādājošo izpratnes līmenis par dzimumu līdztiesības jautājumiem un spēja integrēt dzimumu līdztiesības principus politikas plānošanas dokumentu un normatīvo aktu projektos.
- Paaugstināts sabiedrības un speciālistu izpratnes līmenis par vardarbības problēmu un ar to saistītajiem riskiem.

Programmas darbības rezultāti

Programmas īstenošanas galvenais rezultāts būs situācijas uzlabošanās vienlīdzīgo tiesību un iespēju piemērošanā un izmantošanā, kas būs vērojama izglītības jomā, ģimenes un nodarbinātības sfērā un citās sabiedriskās dzīves jomās, īstenojot pētījumus, analizējot statistiskas datus un veicot situācijas analīzi dzimumu griezumā, kā arī veicot salīdzinošu situācijas analīzi dzimumu līdztiesības jomā Latvijā un citās valstīs.

Rezultatīvie sasniegumu rādītāji

Detalizēts sasniegšanas rādītāju izklāsts sniegts sadaļas Galvenie uzdevumi programmas rezultātu sasniegšanai katra apakšmērķa uzdevumu tabulas kolonnā "Sasnieguma indikatori".

4. Galvenie uzdevumi programmas rezultātu sasniegšanai

4.1. Apakšmērķis - Dzimumu līdztiesības principam atbilstošu priekšstatu par sieviešu un vīriešu lomām darbā un sadzīvē veidošana visos izglītības sistēmas līmeņos un sabiedrības informētības līmeņa par dzimumu līdztiesības jautājumiem paaugstināšana

Rīcības virziens:

Visu līmeņu izglītība un sabiedrības informētības līmeņa par dzimumu līdztiesības jautājumiem paaugstināšana

Esošās situācijas apraksts:

Vēsturiski nostiprinājušajās dzimumu lomas un stereotipi ir iemesls dzimumu disproporcijai, pienākumu sadalei pēc dzimuma, nevienlīdzīgam atalgojumam un citām ar dzimumu saistītām problēmām dažādās dzīves jomās. Tieši gadu gaitā izveidojušies un ieaudzīnātie stereotipi nosaka pašreizējai sociāli ekonomiskajai situācijai neatbilstošas ierastās un neelastīgās dzimumu lomas. Stereotipu ietekmi uz sabiedrības izpratni par dzimumu lomām apstiprina arī 2001.gadā veiktās iedzīvotāju aptaujas rezultāti.³

Informācijai par dzimumu līdztiesības jautājumiem jābūt pieejamai pēc iespējas dažādākos informācijas līdzekļos. Mediji būtiski var ietekmēt politikas veidošanas un īstenošanas procesu, tādēļ jāizglīto ne tikai žurnālisti, kas ikdienā atspoguļo notikumus, bet arī mediju vadītāji, lai viņi atbalstītu centienus mainīt pastāvošos stereotipus dzimumu līdztiesības jomā. Izglītošana nepieciešama valsts lielāko laikrakstu un raidorganizāciju un arī reģionālo mediju darbiniekiem, kas atsevišķās vietās ir galvenais un vienīgais iedzīvotāju informācijas avots. Sabiedriskās organizācijas un interešu grupas, kuru darbība un interešu loks ir saistīts ar dzimumu līdztiesības jautājumiem, ir būtisks atbalsts valsts pārvaldei, jo var nodrošināt sociālās palīdzības tīkla pieejamību, krīzes patvērumus un citus atbalsta veidus. Tas dod iespēju veidot dialogu un pārrunāt pastāvošās problēmas, kā arī vienoties par vēlamajiem risinājumiem, ņemot vērā pārstāvēto sabiedrības grupu intereses.

Priekšstatus par ģimeni un nākotnes profesionālo vidi lielā mērā veido skola. Skola uzsver to vērtību un normu, uzvedības etalonu un spēju nozīmi, kas būs vajadzīgas profesionālajā nākotnē. Mācību programma (ar atsevišķiem izņēmumiem) paredz atsevišķus mācību priekšmetus ikdienas pamatvajadzību apgūšanai (meitenēm – darbmācību, zēniem – amatu mācību), tādējādi diezgan tieši norādot, kādi pienākumi sagaida bērnus nākotnē, un neļaujot attīstīties, vispusīgi apgūstot dažādas cilvēkam nepieciešamās dzīves prasmes. Daudzās situācijās skolotāji paši neapzinās, ka nostiprina, motivē un veicina dzimumu stereotipus.

³ Latvijas iedzīvotāju aptauja "Iedzīvotāju izpratne un attieksme pret dzimumu līdztiesības jautājumiem", SKDS, 2001

Vairāk kā 80% respondentu atbalsta viedokli, ka vīrietim ir jāuzņemas lielāka atbildība par ģimenes materiālo labklājību, un ka sievietes parasti ir tās, kuras ģimenē veic regulāros ikdienas darbus. Tāpat tiek uzskatīts, ka šķiršanās gadījumā bērniem tomēr ir labāk palikt mātes aizgādībā, jo rūpēs par bērnu vīrietis nekad nespēs aizstāt sievieti. Gandrīz 70% abu dzimumu pārstāvju uzskata, ka, sievietei iesaistoties sabiedriskajā dzīvē, ģimene zaudē vairāk, nekā tad, ja to dara vīrietis.

Skola gatavo indivīdus pieaugušo dzīvei, stimulējot viņu sociālo un profesionālo pašnoteikšanos. Šīs ietekmes sekas redzamas iedzīvotāju aptaujas rezultātos,⁴ kurā aptaujātās sievietes un vīrieši pauž līdzīgus uzskatus par profesiju piemērotību vienam vai otram dzimumam. Tā, piemēram, 90% aptaujāto par vienu no piemērotākajām profesijām sievietēm uzskata bērnudārza audzinātājas profesiju, 82% - mājsaimnieces profesiju, 74% - medmāsas un sanitāra profesiju. Savukārt, aptuveni puse aptaujāto par vīriešiem piemērotākajām profesijām atzinuši liela uzņēmuma vadītāja, baņķiera, ministra un politiķa profesijas. Profesijas izvēle tiešā veidā ietekmē indivīda materiālo situāciju, jo profesijas, kurās pārsvarā nodarbinātas sievietes, ir zemi apmaksātas, savukārt vīriešiem piedēvētās profesijas ir labāk apmaksātas un tiek uzskatītas par daudz prestižākām.

Starptautiskā pieredze liecina, ka mācību grāmatu “slēptais saturs” ietekmē bērnu identitātes izjūtu, pašapziņu, sekmes, nevienlīdzīgu lomu veidošanos un pienākumu sadali ģimenē, darba tirgus segregāciju “vīriešu” un “sieviešu” profesijās. Pētījums par dzimuma lomu attēlojumu mācību grāmatās latviešu valodā⁵ apstiprināja pieņēmumu, ka analizētajās mācību grāmatās ir novērojami dzimumu stereotipi un tendence nodalīt sieviešu un vīriešu dzimumu lomas. Novērojamas gan atšķirības skaita ziņā (vīrieši attēlos un tekstā tiek pieminēti biežāk nekā sievietes), gan dalījums “sieviešu” un “vīriešu” jomās pēc katram dzimumam piedēvētajām atšķirīgajām darbības sfērām (mājas darbi, profesionālā sfēra). Ņemot vērā to, ka ģimenē un klasē notiekošais nav vienīgais skolēnu ietekmes avots, liela nozīme ir mācību grāmatu saturam, tādēļ ļoti svarīga ir tieši skolotāju loma mācību materiālu interpretēšanā.

Tātad izglītības jomā, pirmkārt, ir nepieciešams vērsties pie sabiedrības kopumā, lai veicinātu tradicionālo priekšstatu maiņu. Otrkārt, ir jāpievērš uzmanība mācību līdzekļiem un pedagogu izglītošanai, nostiprinot izpratni par dzimumu līdztiesības principa integrēšanas nozīmi izglītības darbā, lai pedagogi apzināti un/vai neapzināti nekultivētu dzimumu stereotipus un lai bērniem saprotami parādītu un ļautu pašiem izvēlēties savus uzvedības modeļus.

Uzdevumi:	Termiņš	Sasnieguma indikatori	Pasāku ma koordinators	Iesaistītās institūcijas	Finansējums, LVL		
					Esošais	Papildus nepieciešamais	
						Vienreizējs	Regulārs

⁴ Latvijas iedzīvotāju aptauja “Iedzīvotāju izpratne un attieksme pret dzimumu līdztiesības jautājumiem”, SKDS, 2001

⁵ E.Pičukāne, I.Ķīkule, S.Zemīte. Pētījums “Dzimumu lomu attēlojums mācību grāmatās latviešu valodā”, Sorosa fonds-Latvija, 2002

4.1.1.	Veikt pētījumu par masu mediju lomu stereotipu veidošanā un atspoguļošanā.	2005 2004.g.11 000Ls	Publicēti pētījuma rezultāti.	LM	-	11 000	Nav nepieciešams	Nav nepieciešams
4.1.2.	Veikt sabiedrības informēšanas pasākumus par dzimumu līdztiesības jautājumiem un stereotipiem.	2005 2004.g.27 000Ls	Izveidotas sociālā reklāma. Izstrādāti un nopublicēti 5000 ekspl. informatīvi materiāli. Izstrādāti 30 plakāti un izvietoti 30 reklāmas stendos.	LM	VSAA	27 000	Nav nepieciešams	50 000 2005.g 55000 2006.g
4.1.3.	Pārskatīt izglītības programmu satura un metodiskos materiālus, iekļaujot tajos tēmas par dzimumu lomu un stereotipu analizēšanu.	Pirmsskola – 2005 Sākumskola – 2005 Pamatskola – 2005 Vidusskola – 2006	Pārskatīti mācību standarti, Pārstrādāti / sagatavoti metodiskie materiāli	IZM	Izglītības pārvaldes, NVO , ISEC	-	Nav nepieciešams	Nav nepieciešams
4.1.4.	Iekļaut dzimumu līdztiesības jautājumus skolotāju kvalifikācijas celšanas tālākizglītības programmās, papildus paredzot metodiskā materiāla skolotājiem izstrādi.	2006, pēc tam pastāvīgi	Katru gadu regulāri tiek apmācīti vismaz 1000 skolotāju visā valstī. Sagatavots metodiskais materiāls 10000 ekspl.	IZM	Izglītības pārvaldes	-	Nav nepieciešams	Nav nepieciešams

4.1.5.	Integrēt dzimumu līdztiesības jautājumus sociālo zinātņu un pedagoģijas studiju programmās.	2005	Augstskolu skaits, kuras piedāvā mācību kursu. Dzimumu līdztiesības kurss tiek piedāvāts B vai C daļās.	IZM	Augstākās izglītības iestādes un ministrijas	-	Nav nepieciešams	Nav nepieciešams
4.1.6.	Sagatavot informatīvu materiālu pedagogiem par dzimumu līdztiesības jautājumiem un dzimumu līdztiesības principa integrēšanu	2005	Sagatavoti un izplatīti 10000 ekspl. bukleti latviešu un krievu valodās.	LM	IZM	-	30 000	Nav nepieciešams

4.2. Apakšmērķis - Piemērotu apstākļu radīšana, lai veicinātu darba un ģimenes dzīves apvienošanu

Rīcības virziens:

Darba un ģimenes dzīves apvienošana

Esošās situācijas apraksts:

Svarīgs priekšnosacījums veiksmīgai darba un ģimenes dzīves apvienošanai ir sakārtota vide un infrastruktūra, tās atbilstība ģimenes vajadzībām. Savukārt nodarbinātība ir galvenais faktors, kas ļauj ģimenei sociāli un ekonomiski pilnvērtīgi integrēties sabiedrībā un būtiski samazina risku kļūt sociāli atstumtiem, tādēļ iespējas apvienot darba un ģimenes dzīvi ir nepieciešams nodrošināt abiem vecākiem.

Šķēršļi veiksmīgai darba un ģimenes dzīves apvienošanai vērojami pienākumu sadalē ģimenē, kur tieši sievietes parasti ir atbildīgas par visiem mājsaimniecības uzturēšanai nepieciešamajiem darbiem un vīrieši ir ļoti maz iesaistīti bērnu aprūpē un audzināšanā (mājas un bērnu aprūpei sievietes nedēļā velta 28:47 h, vīrieši 16:09 h⁶). Līdz 2002.gada 31.maijam tiesības uz bērna kopšanas atvaļinājumu pamatā bija sievietēm. Līdz ar jaunā Darba likuma stāšanos spēkā (no 2002.gada 1.jūnija) tiesības uz bērna kopšanas atvaļinājumu paredzētas abiem vecākiem. Parasti bērna kopšanas atvaļinājumu izmanto sievietes, jo bieži vien tas ir saistīts ar finansiāliem apsvērumiem un vecāku atšķirīgo atalgojumu. Darba likums ieviesa arī būtiskas izmaiņas, lai veicinātu tēvu piedalīšanos bērnu audzināšanā, bērna piedzimšanas gadījumā paredzot atvaļinājumu bērna tēvam, kura laikā sākot ar 2004.gada janvāri no valsts sociālās apdrošināšanas budžeta tiek maksāts paternitātes pabalsts. Lai mazinātu ģimenes risku nokļūt nabadzībā un atvieglotu finansiālo situāciju, kas saistīta ar atrašanos ārpus darba tirgus saistībā ar bērna piedzimšanu, Ministru Kabinets 2004.gada 24.augusta (protokols Nr.50 2§) ir akceptējis Konceptiju par valsts sociālo pabalstu palielināšanu ģimenēm pēc bērna piedzimšanas.

⁶ Apcerējumi par Latvijas iedzīvotājiem / Nr. 4: Laiks darbam un atpūtai pēcatmodas gados Latvijā. Red. – P.Eglīte. Rīga: LZA Ekonomikas institūts, 1999

Arodbiedrības un darba devēji ir vieni no svarīgākajiem dzimumu līdztiesības principu īstenotājiem nodarbinātības jomā, jo tām ir svarīga loma darba un ģimenes dzīves apvienošanai draudzīgu apstākļu veidošanā.

Lai palīdzētu vecākiem veiksmīgi apvienot darbu un bērnu audzināšanu, nepieciešams paaugstināt visu iesaistīto pušu izpratni par dzimumu līdztiesības principa ieviešanas nozīmi nodarbinātības jomā. Ņemot vērā to, ka pārsvarā šīs iestādes ir pašvaldības pārziņā un atrodas tās teritorijā, pašvaldībām jāizvērtē iedzīvotāju vajadzības un iespējas šīs iestādes izmantot, nepieciešamības gadījumā, meklējot alternatīvus risinājuma veidus.

Uzdevumi:	Termiņš	Sasnieguma indikatori	Pasāku ma koordina tors	Iesaistītās institūcijas	Finansējums, LVL		
					Esošais	Papildus nepieciešamais	
						Vienreizējs	Regulārs

4.2.1.	Sabiedrības informēšanas kampaņa par dzimumu līdztiesības jautājumiem nodarbinātības jomā.	2006	Notikusi sabiedrības informēšanas kampaņa. Izveidotas 4 vizuālās reklāmas. Sagatavoti un izplatīti 70 000 poligrāfiskie un informatīvie materiāli.	LM	NVO	-	Nav nepieciešams	144 000
4.2.2.	Informēt darba devējus un arodbiedrības par nepieciešamību informēt darbiniekus – vīriešus par iespēju izmantot tēva atvaļinājumu sakarā ar bērna piedzimšanu un bērna kopšanas atvaļinājumu.	2005	Noslēgtie darba koplīgumi.	LDDK	LM, LBAS	-	Nav nepieciešams	Nav nepieciešams
4.2.3.	Sagatavot informatīvu materiālu vīriešiem par iespēju izmantot tēva atvaļinājumu sakarā ar bērna piedzimšanu, bērna kopšanas atvaļinājumu un minēto atvaļinājumu laikā izmaksājamiem valsts pabalstiem.	2005 2004.g.1000Ls	Sagatavoti un izplatīti informatīvie materiāli (bukleti, brošūras, informatīvās lapas 75 000 eksp.). Vīriešu, kuri izmanto tēvu atvaļinājumus, skaita palielināšanās.	VSAA	LM	1000	Nav nepieciešams	6500
4.2.4.	Izstrādāt plānu par jaunu pirmsskolas izglītības iestāžu veidošanu un alternatīvu bērnu aprūpes formu ⁷ attīstīšanu, īpaši vecāku darba vietās.	2006	Bērnu iestāžu skaits. Bērnu skaits, kas izmanto. Vecāku skaits, kuri atgriežas darbā pirms bērni ir sasnieguši 1,5 gadu vecumu	BGLM	IZM, Izglītības pārvaldes, pašvaldības	-	Nav nepieciešams	Nav nepieciešams

⁷ Šajā dokumentā ar alternatīvām bērnu aprūpes formām tiek saprasts – aukļu dienests, dienas grupiņas, bērnudārzi vecāku darba vietā u.tml.

4.2.5.	Izveidot bērnu attīstības centrus īslaicīgai bērnu aprūpei pirmsskolas mācību iestāžu ietvaros bērniem līdz 2 gadu vecumam.	2005	Izveidoto mazbērnu grupiņu skaits. Sieviešu ar bērniem nodarbinātības līmenis.	BGLM	Pašvaldības, Izglītības pārvaldes, IZM	-	Nav nepieciešams	63 000
4.2.6.	Veicināt jaunu elastīgu darba formu ieviešanu.	2006	Darbinieku skaits, kas veic E-darbu. Grozījumi darba tiesisko attiecību regulējošos normatīvajos aktos.	LM	LDDK, LBAS	-	Nav nepieciešams	Nav nepieciešams
4.2.7.	Veicināt elastīga darba laika ieviešanu un izmantošanu.	2006	Iestāžu, uzņēmumu un darbinieku skaits, kur ieviesti elastīgs darba laika nosacījumi. Grozījumi darba tiesisko attiecību regulējošos normatīvajos aktos.	LM	LDDK, LBAS, NVA	-	Nav nepieciešams	Nav nepieciešams
4.2.8.	Saskaņot valsts un pašvaldību pakalpojumu sniedzēju institūciju darba laiku ar strādājošo darba laiku (vismaz 1x nedēļā).	2006	Iestādes un to profils (skaits). Grozījumi likumā „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās.”	LM	Valsts pārvaldes iestādes	-	Nav nepieciešams	Nav nepieciešams

4.3. Apakšmērķis - Dzimumu līdztiesības politikas pārraudzības un novērtēšanas mehānisma pilnveidošana un valsts pārvaldes institūcijās strādājošo izglītošana par dzimumu līdztiesības jautājumiem.

Rīcības virziens:

Kapacitātes un izpratnes līmeņa paaugstināšana valsts pārvaldē par dzimumu līdztiesības jautājumiem un ilgtspējīga dzimumu līdztiesības politikas īstenošanas mehānisma veidošana.

Esošās situācijas apraksts:

Labklājības ministrija koordinē dzimumu līdztiesības jautājumus valstī, tas ietver sadarbību ar citām valsts iestādēm un sabiedriskajām organizācijām, informācijas vākšanu un apkopošanu par dzimumu līdztiesības jautājumiem un attīstības tendencēm šajā jomā, kā arī priekšlikumu un projektu sagatavošanu par dzimumu līdztiesības politikas jautājumiem. Valsts pārvalde definē, izstrādā un īsteno politiku. Valsts institūciju atbalsts un līdzdalība ir obligāts priekšnosacījums vienotas un koordinētas dzimumu līdztiesības politikas veidošanai, jo tie ir izšķiroši dalībnieki dzimumu līdztiesības principa integrēšanai visās politikas sfērās un valsts pārvaldes līmeņos.

Būtiska mērķa auditorija ir arī politiķu un augsta līmeņa amatpersonu vai viņu pārstāvēto institūciju preses sekretāri un sabiedrisko attiecību darbinieki, kuri masu medijos pauž konkrētā politika vai institūcijas viedokli, piedalās politika vai valsts pārvaldes amatpersonas dienas kārtības veidošanā.

Dzimumu līdztiesības politikas pārraudzība un novērtēšana ir iespējama tikai attīstot visu dzimumu līdztiesības jomā iesaistīto partneru izpratni un veicinot to aktivitāti un sadarbību. Valsts pārvaldē strādājošo izpratne un prasme pielietot dzimumu līdztiesības principa integrēšanu politikas veidošana procesā tiešā veidā ietekmē dzimumu līdztiesības nodrošināšanu visās dzīves jomās un veicina efektīvu valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu izlietošanu un mērķtiecīgu ārvalstu finansiālās palīdzības piesaistīšanu.

Tādēļ ir nepieciešams izveidot ilgtspējīgu institucionālo mehānismu, nosakot vairāku pakāpju uzdevumu un lomu sadalījumu starp visām ieinteresētajām pusēm – valsts pārvaldes institūcijām, pašvaldībām, privāto sektoru un sabiedriskajām organizācijām.

Valsts cilvēktiesību birojs (VCB) ir būtiska institucionālā mehānisma sastāvdaļa, jo VCB ir atbildīgā institūcija, kura izskata sūdzības par dažādiem cilvēktiesību pārkāpumiem, konsultē, analizē situāciju par cilvēktiesību ievērošanu, veic pētījumus un informē sabiedrību par dažādiem ar cilvēktiesībām saistītiem jautājumiem. Šobrīd ar dzimumu līdztiesības jautājumiem VCB strādā Analīzes daļa (3 cilvēki), taču tas ir nepietiekami, lai īstenotu visus nepieciešamos uzdevumus saistībā ar diskriminācijas jautājumiem arī uz dzimuma pamata, t.i., sabiedrības informēšanas darbs, konsultēšana, tiesībsarga funkciju pildīšana, padziļinātu pētījumu veikšana par situāciju dzimumu līdztiesības jomā Latvijā, attīstību un tendencēm.

Uzdevumi:	Termiņš	Sasnieguma indikatori	Pasāku ma koordinators	Iesaistītās institūcijas	Finansējums, LVL		
					Esošais	Papildus nepieciešamais	
						Vienreizējs	Regulārs
4.3.1. Stiprināt tiešās valsts pārvaldes un pašvaldību institūciju kompetenci	2006	Izstrādājot politikas plānošanas dokumentus	LM	Visas ministrijas un	-	Nav nepiecieša	1900

	dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanā nozaru politiku izstrādē un īstenošanā.		un tiesību aktu projektus tiek ņemts vērā dzimumu līdztiesības princips.		Īpašu uzdevumu sekretariāts, VAS, NVO, LPS		ms	
4.3.2.	Stiprināt par dzimumu līdztiesības un nediskriminācijas uzraudzību atbildīgās institūcijas kapacitāti	2006	Iesniegto un izskatīto sūdzību skaits. Izmeklēšanas rezultāti Pasākumu skaits, kas vērsts uz iedzīvotāju informēšanu par diskriminācijas jautājumiem.	VCB	VDI, LM	-	Nav nepieciešams	14 400
4.3.3.	Nodrošināt statistikas datu vākšanu un pieejamību dzimumu griezumā.	Pastāvīgi	Pieejamā statistiskā informācija dzimumu griezumā	CSP	Nozaru ministrijas, pētnieciskās institūcijas	-	Nav nepieciešams	Nav nepieciešams
4.3.4.	Organizēt valsts pārvaldes iestāžu ierēdņu apmācību par dzimumu līdztiesības jautājumiem.	2005	Valsts pārvaldes ierēdņu un darbinieku skaits, kas apguvuši dzimumu līdztiesības kursu.	Visas ministrijas	VAS	-	Nav nepieciešams	Nav nepieciešams

4.4. Apakšmērķis - Sabiedrības un speciālistu informēšana un viņu izpratnes paaugstināšana par vardarbības problēmu, tās atpazīšanu un ar to saistītajiem riskiem

Rīcības virziens:

Vardarbības ģimenē prevencija

Esošās situācijas apraksts:

Vardarbībai ir dažādas izpausmes. No tās cieš abi dzimumi, lai gan cēloņi, konkrētās izpausmes, paš aizsardzības iespējas un sekas sievietēm un vīriešiem pārsvarā ir atšķirīgas. Vardarbības izplatība ir cieši saistīta arī ar pieņemtām dzimumu lomām sabiedrībā. Vardarbības ģimenē izpausmes apdraud ilgspējīgas un stabilas demokrātiskas valsts attīstību. Sabiedrībā joprojām

pastāv neziņa par vardarbību. Šie pārkāpumi netiek uzskatīti par nopietniem noziegumiem un bieži vien par vainīgu situācijā tiek uzskatīts pats upuris.

Būtiski ir tas, ka, valstij mērķtiecīgi nerisīnot vardarbības jautājumu, ievērojami palielinās ekonomiskās izmaksas vardarbības seku novēršanai un cieš ekonomiskā produktivitāte. Darbs ar upuriem un viņiem nepieciešamās palīdzības komplekss, pievienojot izdevumus, kas saistīti ar varmāku rehabilitāciju un sankciju piemērošanu, prasa lielākus līdzekļus nekā preventīvas darbības vardarbību veicinošo un riska faktoru mazināšanā.

Seksuālās vardarbības pret bērniem problēmu risināšana ir paredzēta 1999.gada 21.decembrī Ministru kabineta apstiprinātās Valsts programmas seksuālas vardarbības pret bērniem novēršanai 2000.-2004.gadam ietvaros. Lai cīnītos ar cilvēku tirdzniecības, kas ir viens no vardarbības veidiem, problēmām, Ministru kabinets 2004.martā 3.martā ir akceptējis Programmu cilvēku tirdzniecības novēršanai 2004.-2008.gadam.

Par vardarbību ģimenē, kas ir viens no izplatītākajiem vardarbības veidiem un visbiežāk skar sievietes un bērnus Latvijas Krimināllikumā nav paredzēta atbildība. Vardarbība ģimenē noved pie garīgas un fiziskas produktivitātes samazināšanās, un negatīvi iespaido ne tikai pašu sievieti, bet arī viņas bērnus, sabiedrību un valsti kopumā. Tādēļ Latvijai līdzīgi kā citās valstīs pret vardarbību ģimenē jāattiecas kā pret īpašu vardarbības veidu, paredzot īpašu palīdzības pasākumus.

Lai veicinātu sabiedrības izpratni un palielinātu cilvēku drošību, ir nepieciešams turpināt uzsāktos sabiedrības izglītošanas un informēšanas pasākumus un uzlabot dažādu nozaru speciālistu sadarbību visu veidu vardarbības gadījumu risināšanā.

Uzdevumi:	Termiņš	Sasnieguma indikatori	Pasāku ma koordinators	Iesaistītās institūcijas	Finansējums, LVL		
					Esošais	Papildus nepieciešamais	
						Vienreizējs	Regulārs
4.4.1. Sniegt sabiedrībai vispusīgu informāciju par vardarbības problēmu un ar to saistītajiem riskiem.	Pastāvīgi	Preses relīzes, pieejama informācija LM mājas lapā	LM	Plašsaziņas līdzekļi, IeM, NVA, NVO BĢLM,	-	Nav nepieciešams	Nav nepieciešams
4.4.2. Paaugstināt speciālistu informētības un izpratnes līmeni par vardarbības problēmu un ar to saistītajiem riskiem.	2005	Apmācīto speciālistu skaits. Semināru skaits.	LM	VM, LPS, IZM, NVO,	-	Nav nepieciešams	2900

4.4.3.	Veicināt tiesnešu izpratnes par vardarbības gadījumos cietušajiem paaugstināšanu.	2005	Ierosināto lietu un sodīto personu skaits.	TM	NVO DzLP LM, IeM, BĢLM	-	Nav nepieciešams	Nav nepieciešams
4.4.4.	Sniegt informatīvu atbalstu vardarbības upuriem un viņu tuviniekiem par palīdzības saņemšanas iespējām un viņu tiesībām uz aizstāvību.	Pastāvīgi	Sniegto konsultāciju skaits. Izplatīti informatīvie materiāli par palīdzības iespējām vardarbības upuriem.	LM	VCB, IeM, NVO, Pašvaldības	-	Nav nepieciešams	Nav nepieciešams.

Tabulās lietotie saīsinājumi:

BĢLM – Bērnu un ģimenes lietu ministrija

CSP – Centrālā statistikas pārvalde

DzLP – Dzimumu līdztiesības padome

EM – Ekonomikas ministrija

ESF – Eiropas Sociālais fonds

FM – Finanšu ministrija

IEM – Iekšlietu ministrija

ISEC – izglītības satura un eksaminācijas centrs

IZM – Izglītības un zinātnes ministrija

ĪUMSILS - Īpašu uzdevumu ministra sabiedrības integrācijas lietās sekretariāts

KM – Kultūras ministrija

LBAS – Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība

LDDK – Latvijas Darba devēju konfederācija

LM – Labklājības ministrija

LPS – Latvijas Pašvaldību savienība

MK – Ministru kabinets

NNP – Nacionālais nodarbinātības plāns

NVA – Nodarbinātības valsts aģentūra

NVO – Nevalstiskās organizācijas

TM – Tieslietu ministrija

VCB – Valsts cilvēktiesību birojs

VCP – Valsts civildienesta pārvalde

VM – Veselības ministrija

5. Uzdevumiem atbilstošs piešķirtā un papildus nepieciešamā finansējuma plānojums

Kāda var būt politikas dokumenta ietekme uz valsts budžetu un pašvaldību budžetiem?

Rādītāji	Pieejamais finansējums 2004.	2005.	2006.	Kopā divu gadu laikā	2007.	2008.	Vidēji 5 gadu laikā.
1. Izmaiņas budžeta ieņēmumos	0	0	0	0	0	0	
2. Izmaiņas budžeta izdevumos	39,0	312,7	287,7	600,4	287,7	287,7	243,0
3. Finansiālā ietekme	-39,0	-312,7	-287,7	-600,4	-287,7	-287,7	-243,0
5. Detalizēts finansiālā pamatojuma aprēķins (latos) Papildus izdevumi kopā	0	312,7	287,7	600,4	287,7	287,7	235,2
Rīcības virzienam atbilstošs uzdevuma nr. un nosaukums							
Papildus izdevumi Labklājības ministrijai	39,0	235,3	210,3	445,6	210,3	210,3	181,1
4.1.1. Veikt pētījumu par masu mediju lomu stereotipu veidošanā un atspoguļošanā	11,0	0	0	0	0	0	0
4.1.2. Veikt sabiedrības informēšanas pasākumus par dzimumu līdztiesības jautājumiem un stereotipiem. 2005.-2006.: TV 500 Ls par pusminūtes ilgas reklāmas pārraidīšanu 500Ls x 70 reizes Kinoteātros 100Ls vienas reklāmas pārraidīšana pirms seansa 100Ls x 150 reizes 3 mēnešos; Jaunas reklāmas izgatavošana-5000Ls	27,0	50,0	55,0	105	55,0	55,0	48,4

4.1.6.	Sagatavot informatīvu materiālu pedagogiem par dzimumu līdztiesības jautājumiem un dzimumu līdztiesības principa integrēšanu. Pasākuma īstenošana paredzēta nacionālās programmas “Atbalsts kapacitātes stiprināšanai par darba tirgus un dzimumu līdztiesības politikas ieviešanu atbildīgajās institūcijās, informācijas izplatīšanai un izpratnes paaugstināšanai”, kur 75% (22 500Ls) tiks finansēts no ESF un 25%(7500Ls) no valsts budžeta.	0	30	0	30	0	0	6,0
4.2.1.	Sabiedrības informēšanas kampaņa par dzimumu līdztiesības jautājumiem nodarbinātības jomā. Pasākuma īstenošana paredzēta nacionālās programmas “Atbalsts kapacitātes stiprināšanai par darba tirgus un dzimumu līdztiesības politikas ieviešanu atbildīgajās institūcijās, informācijas izplatīšanai un izpratnes paaugstināšanai”, kur 75% (108 000 Ls) tiks finansēts no ESF un 25% (36 000Ls) no valsts budžeta.	0	144	144	288	144	144	115,2

4.2.3.	<p>Sagatavot informatīvu materiālu vīriešiem par iespēju izmantot tēva atvaļinājumu sakarā ar bērna piedzimšanu, bērna kopšanas atvaļinājumu un minēto atvaļinājumu laikā izmaksājamiem valsts pabalstiem.</p> <p>Izmaksas ietver: Informatīvās lapas „Paternitātes pabalsts” izgatavošana 2004.gadā. 25 tūkst.ekspl.= 1000 Ls. Brošūras “Ģimene un jūsu mazulis” izgatavošana 2006.gadā 30 tūkst. ekspl. = 4000 Ls. Bukleta ar visiem pabalstiem, ko var saņemt tēvs izgatavošana 2006.gadā. 20 tūkst. ekspl.= 2500 Ls</p>	1,0	6,5	6,5	13,0	6,5	6,5	5,4
4.3.1.	<p>Stiprināt tiešās valsts pārvaldes un pašvaldību institūciju kompetenci dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanā nozaru politiku izstrādē un īstenošanā.</p> <p>Papildus nepieciešamais 2005.un 2006.gadā 3800 Ls</p> <p>10 semināri gadā (izmaksās ietverts- telpu īre, 2 lektoru atalgojums vienam semināram, ēdināšana, kancelejas preces, materiāli)</p>	0	1,9	1,9	3,8	1,9	1,9	1,6

4.4.2.	<p>Paaugstināt speciālistu informētības un izpratnes līmeni par vardarbības problēmu, tās atpazīšanu un ar to saistītajiem riskiem.</p> <p>Izmaksas ietver: Nepieciešams apmācīt valsts un pašvaldību, tikumības policijas darbiniekus, sociālo dienestu darbiniekus, mediķus, kas sniedz neatliekamo palīdzību, slimnīcu sociālos darbiniekus, bērnu tiesību inspektoros.</p> <p>Kopējais apmācāmo speciālistu skaits ir aptuveni 960.</p> <p>4 stundu seminārs x 60 cilvēku grupā x 8 semināri gadā x 6 = 2900Ls</p>	0	2,9	2,9	5,8	2,9	2,9	2,3
Papildus izdevumi Valsts Cilvēktiesību birojam	0	14,4	14,4	28,0	14,4	14,4	11,6	

4.3.2.	<p>Diskriminācijas nodaļa Valsts Cilvēktiesību birojā (3 darbinieki). Darba uzdevumi: izskatīt diskriminācijas un citus ar dzimumu līdztiesības pārkāpumiem saistītus jautājumus, pārraudzīt normu ievērošanu attiecībā uz dzimumu līdztiesību, sniegt padomus, rekomendācijas dzimumu līdztiesības jautājumos, izskatīt sūdzības dzimumu līdztiesības pārkāpumos. Papildus nepieciešamais finansējums 2005.- 2006.gadam 14 400 t.sk: Nodaļas vadītājs, atalgojums gadā 3066 Ls, tai skaitā: Atalgojums 190 Ls mēnesī, valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas (24,09%) 596 Ls; Juristi – 2, atalgojums gadā 4914Ls, tai skaitā: Atalgojums 165Ls mēnesī x 2, valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas (24,09%) 954Ls x 2; Kancelejas preces: 390 gadā; Profesionālā apmācība Latvijā piedāvātajos lektoruursos (vismaz 1xgadā katram speciālistam: 250Ls; Darba staciju izveide un tehniskās apkalpošanas izdevumi: 2830 Ls; Pētījuma par vienlīdzīgas attieksmes principa ievērošanu valstī : 1850 Ls; Informatīvo materiālu sagatavošana (5000 ekspl.): 800 Ls Semināru (1-2 gadā) organizēšana (ar vietējo un ārvalstu lektoru piesaistīšanu) dažādām mērķa grupām(telpu īre, lektoru atalgojums, materiālu kopēšana) 300Ls</p>	0	14,4	14,4	28,0	14,4	14,4	11,6
--------	---	---	------	------	------	------	------	------

Papildus nepieciešamais Bērnu un ģimenes lietu ministrijai		0	63,0	63,0	126,0	63,0	63,0	50,4
4.2.5.	Izveidot bērnu attīstības centrus īslaicīgai bērnu aprūpei pirmsskolas mācību iestāžu ietvaros bērniem līdz 2 gadu vecumam.							
	Izdevumos ietvertas izmaksas, kas nepieciešamas, lai jau uz esošo pirmsskolas iestāžu bāzes izveidotu bērnu attīstības centrus. 63 000 ietverti 10 šādu centru izveidošanas izdevumi. Viena centra izveidošanai nepieciešams 6300 Ls gadā.	0	63,0	63,0	126,0	63,0	63,0	50,4

6. Par uzdevumu izpildi atbildīgās institūcijas

Par Programmas īstenošanas koordinēšanu atbildīgā institūcija ir Labklājības ministrija.

Pie katra pasākuma minētais koordinators (institūcija) ir atbildīga par attiecīgā pasākuma īstenošanu, pārraudzību un novērtēšanu.

7. Atskaitīšanās un novērtēšanas kārtība

Programma jāizvērtē reize gadā, veicot analīzi par Programmā plānoto pasākumu izpildes rezultātiem, piesaistīto un izlietoto finansējumu.

Labklājības ministrija koordinē Programmas izvērtēšanu, un tai ir tiesības no Programmas pasākumos iesaistītajām institūcijām pieprasīt informāciju par Programmas pasākumu izpildi un aktualizāciju.

Labklājības ministrija reizi gadā sagatavo un iesniedz Ministru kabinetā Informatīvo ziņojumu par Programmas īstenošanas gaitu.

Kopējo Programmas analīzi un izvērtēšanu, noslēdzoties Programmai, veic Labklājības ministrija. Izvērtēšana jāveic uz statistisko datu analīzes pamata un analizējot sasniegtos rezultātus un pasākumu efektivitāti.

Labklājības ministre	Valsts sekretāre	Eiropas un juridisko lietu departamenta direktora vietnieks	Par kontroli atbildīgā amatpersona	Par politikas plānošanu un koordināciju atbildīgā amatpersona	Atbildīgā amatpersona
D.Staķe	B.Paševica	M.Badovskis	Z.Uzuliņa	L.Grafa	A.Gaile

26.08.2004 13:00

4377

A.Gaile

7021625, Agnese.Gaile@lm.gov.lv